

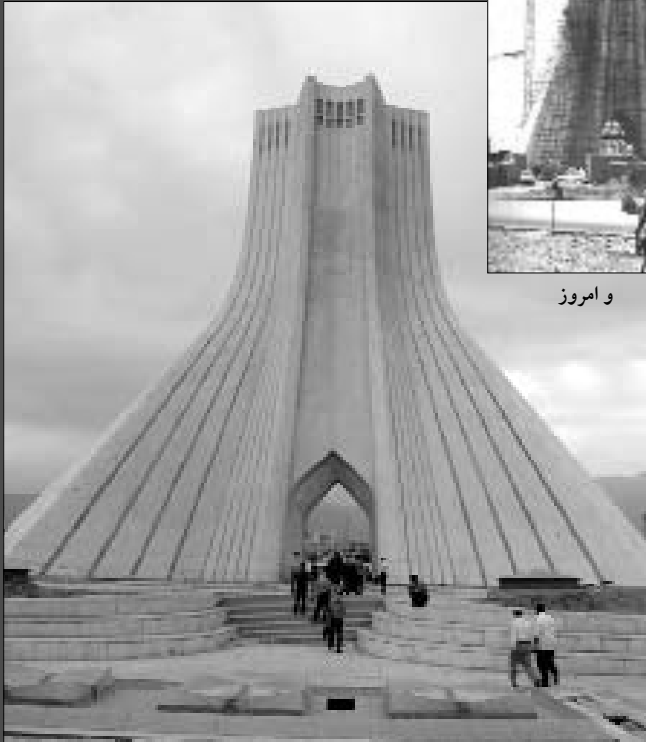
آزادی

نماد موقر تهران در آستانه‌ی چهل‌سالگی

مهران فرهادی

و امروز

در سال ۱۳۴۵ خورشیدی طراحی نمادی برای معرفی تهران و ایران بین تمامی معماران ایرانی به مسابقه گذاشته شد. در این مسابقه طراحی از دانشگاه تهران برنده شد و این، آغاز شکل‌گیری برجی بود که بعدها نماد پایتخت ایران لقب گرفت و امروزه در هر کجای دنیا که بخوانند بادی از تهران و یا حتی ایران کنند بی‌درنگ به سراغش می‌روند.

عملیات ساخت برج آزادی در یازدهم آبان ۱۳۴۸ خورشیدی آغاز و دی ماه ۱۳۵۰ پس از نزدیک به بیست و هشت ماه کار به پایان رسید. برخی از معماران و صاحب‌نظران بر این باورند که ساختار اصلی برج از کوه البرز و قله‌ی دماوند الهام گرفته شده است.

میدان آزادی با وسعتی در حدود پانزده هزار متر مربع بزرگترین میدان در میان کشورهای خاورمیانه است و در ورودی غربی شهر تهران واقع شده و اولین عمارتی است که مسافران خارجی پس از خروج از فرودگاه مهرآباد و قدم گذاشتن به تهران آن را مشاهده می‌کنند.

در روز افتتاح برج برای نخستین بار منشور کوروش که نخستین نوشتار حقوق بشری جهان است در این مکان به معرض دید علاقمندان گذاشته شد. این اثر تاریخی حدود دو هزار و پانصد و پنجاه سال پیش به فرمان کوروش کتیبه شده و هم اکنون در موزه بریتانیا در لندن نگهداری می‌شود.

دیری نگذشت که برج آزادی تهران، نمونه‌ای از نماد و نشانه‌های شهری شد که معماری شاخص آن تلفیق طاق‌های معماری قبل و بعد از اسلام و تبدیل آن به نمادی مدرن و چشم‌نواز بود.

طول این بنا ۶۳ متر و ارتفاع آن از سطح زمین ۴۵ متر است. معماری برج آزادی، تلفیقی از معماری دوران هخامنشی، ساسانی و اسلامی است که در ساخت بنای آن از سنگ‌های جوشقان اصفهان استفاده شده است.

این بنای سه طبقه چهار آسانسور، دو راه پله و دویست و هشتاد و شش پله دارد. در محوطه‌ی زیرین برج چندین سالن نمایش، نگارخانه و موزه واقع شده است.

هم اکنون شهرداری تهران درصدد است تا با خطراتی که بر اثر نزدیکی ترمینال مسافربری غرب، تردد پر تعداد ماشین‌ها و دود ایجاد شده در منطقه، متوجه ساختمان برج می‌شود مقابله کرده، همچنین آسیب‌هایی را که بر اثر نصب لوله‌های پرچم و پروژکتورها به بدنه‌ی برج زده شده و خسارت‌هایی که به اصل و پی برج در اثر آبیاری چندین ساله‌ی فضای سبز میدان وارد شده، حتی‌المقدور جبران کند.

در حالی که نزدیک به چهار دهه از عمر این برج پرآوازه می‌گذرد، در فاصله‌ای نه چندان دورتر از خود شاهد قدکشیدن رقیبی بسیار قدرتمند به نام «برج میلاد» است! رقیبی که انتظار می‌رود در آینده‌ای نه چندان دور به عنوان نماد تهران در اذهان جای گیرد. □